והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר

הנאת מאכלך עלי "אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו אמר רבא יבאומר

הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב

פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו

פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה

לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סום לרכוב

עליו ומבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזל

בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו

חלוק וטלית נזמים וטבעות היכי דמי

אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר

אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו

לא לעולם שלא ליראות ואיידי דקתני

רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו:

בותני' הוכל דבר שאין עושין בו אוכל

נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מכלל דרישא אף על פי שאין

. משכיריו מאו תנא ¢אמר רב אדא בר

אהבה ר' אליעזר היא: מתני' יהמודר

הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום

שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש:

גמ' אלמא יאברוחי ארי בעלמא הוא

ושרי מאן תנא סיאמר רב הושעיא זו

עלי אימא שלא ילעום

ב א ב ג ד ה מיי' פ"ו מהל' נדרים ה"א ב סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד

מי׳ רכא סעיף א: ל י לכנו סערף מו. ג ו ז מייי פייו שם הלייד ופייו הלי א סמג שם :טור ש"ע שם סעי׳ ב ג

פירוש הרא"ש והא מן מאכל נדר. דמשמע דוקה אוכל נפש: אימא שלא ילעום חימין על מכתו. דרפותה למכה היא כדתגן בפרק [שני דפסחים] (ד' לט:) לא ילעוס אדם חטים ויתן מל גבי מכחו מחני שהם המחכל בלח חכילה: הגאה המחכנ כנח חכינה: הנאה המביאה לידי מאבל עלי. היינו תקון או דכר שיכול לקנות בו מאכל: שק להביא בו פירות בו'. דלא מימא דוקא תקון מאכל קמ"ל דהך נמי מקרי הנאה המביאה לידי מאכל: סום לרכוב עליו. לבית המשתה: ושבעת נכית התקתה: ומבעת ליראות בה. כדי שיכנדוחו לחוסיף לו מנות: מיפסק ומיול בארעיה. לקלר דרכו לילך לנית המשתה: ואיידי דתנא רישא לא שאילנו. דלא מימא דוקא שפוד וקדרה: מתני' מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור. דכיון דדרך להשכיר כיולא בזה והוא מוחל לו השכירות באותן הדמים הוא יכול לקנות אוכל נפש והוא הדירו מהנאה המביאה לידי מאכל: גמ' מכלל דרישא אע"פ שאין משבירין. כלים שעושין נהם חוכל נפש למודר ממנו [מאכל]: שוקל לו שקלו. 35 מישראל בכל שנה לצורך קרבנות ליבור ו) והמודר יכול לשקלו בשבילו דמצוה בעלמא הוא דעבד ואין בענמת יאת דעבר ותק דינו כפורע שאר חובותיו: יפורע חובו. בגמרא מפרש לה: ומחזיר לו אבידתו. נגמרא מפרש לה: תפול הנאה להקרש. שאין יכול לעכבו שאו היה נהנה ממנו יצריך ליתנו להקדש לפי שאסר עליו הנאתו כהקדש הלכך כל הנאה הבאה לידו ממנו החדש הוא ולא מצי ממנו הקדש הוא ולא מלי להוליכה לים המלח דלאו כל כמיניה להפסיד להקדש והיינו דדייק מהכא בגמרא דיש מעילה בקונמות: גם' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. הפורע חובו של חבירו חשוב כמבריח ארי מעדר חבירו שאינו חייב ליתן לו על זה שכ

כדאיתא בפרק הכונס נאן

לדיר (ב"ק נח.) פורע חובו נמי אינו חייב לשלם ומחיל לו דאי לא נמלא מהנהו:

אינשי אסור במודר הנאה אבל רבנן דפליגי עליה סברי דכל היכא דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו. ואם תאמר דהכא משמע דבדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש״ה שרו רבנן ואילו בפ׳

חוקת הבתים (ב"ב דף מ:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחצר של שותפין עסקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבנן. חירץ הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר התם היינו להתעכב ולישב בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני' [שם.] ובכי האי גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקינן דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינשי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש״ה שרו רבנן: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר׳ אליעזר דאמר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין לפ׳ השותפין שנדרו (לקמן מח.) כוותיה אזלא. אבל ר״ח ז״ל כתב בפרק חזקת הבתים [גבי] אלו דברים שאין להם חזקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מאכל נדר. וכיון שכן למה יאסר: דאמר הנאת מאכלך עלי. דכיון שהוסיף ואמר הנאת המאכל הרי אסר על עלמו כל מה שגורם אותו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הנאה שלו הוא מתוקן והוה סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

הנחת מחכל: וחימה שלה ילעום חיטים ויתן על גבי מכחו. דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמו ולאסור אפי׳ הנאת המאכל אמר הנאת מאכלך ואכתי לישתרי: אמר רבא באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה. ואין נוח לי דבכלל הנאה המביאה לידי מאכל לא משמע נחינת חטים לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל

והא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והני לאו מאכל נינהו: הנחת מחכלך עלי. יהח חסור: וחימה. מחי הנחת מחכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכתו והיינו נמי הנאת מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המביאה לידי מאכלד עלי.

ונפה וכברה מביח מאכלו למאכל ולהכי לא ישאילנו לו: אפי׳ שק וכו׳ וחפי׳ לנח בעלמח. של מדיר חסור למודר ליתן בה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: סום לרכוב עליו. לילך לבית המשתה: או טבעת לירחות בה. בבית המשתה כדי שינהגו בו כבוד והיינו הנאה: מיפסק ומיול בארעיה. שהולך דרך קרקעו לבית המשתה ומקצר דרכו: מהו. מי הוי הנאה המביאה לידי מאכל בכל הני או לא: לריכא למימר. דשרי הא ליכא הנאה כלל: וקתני משאילו. וש"מ דשרי: לא לעולם. אפי׳ שלא ליראות בה. ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משאילו: אלא איידי וכו'. ומהא ליכא למשמע מינה: בותבר' מקום שמשכירין. שנוהגין להשחיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להשאילו דכיון שנוהגים להשכיר מיחזי כהנאה המביאה לידי מאכל ואסור: גב" מכלל דרישא. דקתני לא ישאילנו נפה וכברה הוי אע"פ שאין משכירין כלומר שאין נוהגין להשחיל בשכירות אע"ג דלח הוי הנאה גמורה דכיון שאין משכירין מאי קא מהני ליה אם זה לא ישאילנו שכנו אחר משאילו בחנם שהרי מקום שאין משכירין הוא: מאן פנא. אסור: ר' אליעור דאפילו הכי

היא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דהנאה גמורה היא: בותבר' שוקל לו אם שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מחלית השקל שנותנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (6). מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמה הוה. שמבריח חובו מעליו ושרי: מהן הנה. דהברוחי שרי: דברי

אינו אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הנאת מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גב מכתו אבל לשאול ממנו נפה וכברה שרי אמר הנאה המביאה לידי מאכל עלי אסור באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללעוס חיטין וליחן על גבי מכתו שרי. כך נראה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הנאה המביאה לידי מאכל הוא. דלא חימא לא מקריא הנאה המביאה לידי מאכל אלא למקן המאכל בנפה וכברה אבל להביא אליו המאכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: לנא. סל: סום לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיויל בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקרבת המאכל אליו מקרי הנאה המביאה לידי מאכל אפי׳ הכי להקריב עצמו למאכל כמפסק ומיזיל בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לאו הנאה המביאה לידי מאכל היא דשאני התם שעשה במאכל עצמו וכן נמי סוס לרכוב עליו 🤊 ליראות בה כדי שיראה כאדם חשוב כשירכוב על סוס ותהא טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: אינימא שנא ליראום בהן לריכא למימר. דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין כיולא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי. וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: איידי דקסני רישא לא ישאילנו. לאשמועינן דנפה וכברה כלים שעושין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנחנו תנא סיפא משאילו: ולעגין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטינן בה לחומרא: מתנר' מקום שמשכירין כיולא בהן אסור. אפיי במודר מאכל דהאי מודר מאכל דמתניי הא מוקמת ליה בגמרא באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי והני כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר הנאה המביאה לידי מאכל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו יקח מאכל: גמ" מכנל דרישא. דהיינו לא ישאילנו נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחלוק וטלית נזמים וטבעות אסרינן בנפה וכברה: מתני׳ שוקל לו אם שקלו. המדיר למודר וכן פורע לו חובו. ובגמרא מפרש טעמא: ומהזיר לו אבידהו. דלא מידי יהיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: מקום שנועלים עלים שכר. דהיינו אם היה מחזיר בטל מן הסלע דבכי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיתא באלו מליאות (ב"מ דף ל:): **ספול הנאה להקדש**. אם אין מחזיר רולה לקבל השכר יתננו מודר להקדש שאילו היה מוחל לו מדיר נמצא מהנהו: גב" אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום דלאו מידי יהיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו. ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהני דבלאו הכי יש לו חלק בקרבנות לבור כדתנן (כתובות קח. ב"מ נח.) סורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהני ליה דפרע חובו אברותי ארי הוא ושרי: אמר ר' אושעיא הא מני **הנן היא.** דס"ל [כמובות קו:] שהמפרנס אשת חבירו שפורע לו חוב מזונותיו הניח מעותיו על קרן הצבי משום דלא חשיב מהני אלא מבריח ארי בעלמא:

א) ולעיל לב: ושם נסמן], לו) [נעיל לכ: ושם לטנק], ב) כתובות קו:, ג) [ב"ק נח. ב"ב נג.], ד) [כתובות קח. ע"ש], ב) [ל"ל וטבעת

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה שוקל וכו"כלום הס"ד ולח"כ ל"לפיסקא גמ' ולח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כצ"ל והד"א:

תומפות

אימא שלא ילטום חימיו לעיסתך ואפי' מחטין של מדיר עלמו: ומבעת של מוזיה ענמו. ושבעיה להראות בו. כאדם עשיר נבית המשתה וע"י כך יתנו לו מנה יפה: מאן תנא אמר רבא ר"א היא. ול״ת חדא זימנא ברישא לתן מואר למכם הך דהכם מדקדק לעיל דאמי כר"ם דאי לאו האי הוה מוקמינן ליה בחלר ודכ"ע ולכך מדקדק הכא מסיפא: